

Referens
Susanna FindahlMottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Samrådsredogörelse för Planprogram för Hallundavägen

Ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen uppdrogs den 10 december 2019 av samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett program till detaljplan för Hallundavägen. Syftet med planprogrammet är att se hur Hallundavägen och de intilliggande kvarteren kan utvecklas med offentliga platser och förtätningar. Målbilden är en levande stadsmiljö som präglas av trygghet, liv och rörelse och som välkomnar alla stadsdelens invånare. Programförslaget går i linje med Översiktsplan för Botkyrka (2014).

Samråd

Planförslaget har varit på samråd under tiden 28 juni till 31 augusti 2021. Samtliga planhandlingar har funnits tillgängliga i kommunhuset, på biblioteket i Hallunda samt på kommunens hemsida under denna tid. Förslaget har även skickats till alla berörda remissinstanser, fastighetsägare och hyresgäster enligt upprättad sändlista. Förslaget kungjordes i DN den 24 juni 2021. Information om samråd delgavs samhällsbyggnadsnämnden på sammanträdet den 23 juni 2021 och protokollet anslogs på kommunens digitala anslagstavla.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Totalt har 31 yttranden kommit in under samrådet. Samtliga yttranden finns att tillgå i sin helhet på samhällsbyggnadsförvaltningen. Omfattande synpunkter har förkortats och sammanfattats, medan kortare yttranden redovisas i sin helhet. Några yttranden med likartat innehåll har slagits samman. Vissa avsändares namn har anonymiserats med hänvisning till GDPR och benämns därför NN, vilket utläses Namn Namn. De flesta yttranden besvaras genom en kommentar som ligger nedanför yttrandet i kursiverad text. Vid omfattande yttranden ligger förvaltningens svar kursiverat direkt i yttrandet.

Ändringar i programförslaget efter samråd

Efter samrådet har programförslaget ändrats i följande delar:

- Programmets kapitel "Förslag" har fått mindre revideringar. Bland annat har byggrätten setts över och i vissa delar ökat för att säkerställa att pro-

gramförslaget medför en balanserad ekonomi och därmed kan genomföras. Avsnittet om parkering har kompletterats.

- Programmets kapitel "Förutsättningar och utredningar" har utvecklats vad gäller planeringsförutsättningarna geoteknik och buller samt utvecklats rörande dagvatten. Efter samrådet har en kompletterande trafikutredning tagits fram, och resultatet har lagts till i programmets kapitel "Förutsättningar och utredningar".
- Programmets kapitel "Fortsatt arbete" har kompletterats vad gäller utredning av kulturvärden kopplade till Hallundakyrkan, brandvattenutredning, riskutredning, dagvattenutredning, förutsättningar vid spårområdet, strålningsrisk med mera.

Inkomna yttranden i datumordning

Nr	Avsändare (NN = Namn Namn)	Sakägare	Datum	Sid
1	Södertörns Fjärrvärme AB		2021-06-28	
2	NN		2021-06-29	
3	NN		2021-06-30	
4	NN		2021-06-30	
5	NN		2021-07-01	
6	Telia Skanova		2021-07-01	
7	Södertörns Brandförsvarsförbund		2021-07-01	
8	Socialförvaltningen Botkyrka kommun		2021-07-02	
9	NN		2021-07-21	
10	NN		2021-07-30	
11	SRV Återvinning		2021-08-09	
12	Postnord		2021-08-12	
13	Lantmäteriet		2021-08-16	
14	NN		2021-08-18	
15	S:t Petrus och Paulus syrisk-ortodoxa kyrka		2021-08-18	
16	Vattenfall Eldistribution		2021-08-23	
17	Botkyrka Riksteaterförening		2021-08-23	
18	Riksteatern		2021-08-25	
19	Hallunda Folkets Hus		2021-08-25	
20	Miljö- och hälsoskyddsnämnden Botkyrka kommun		2021-08-26	
21	NN		2021-08-27	
22	Mimer 3		2021-08-30	
23	NN		2021-08-30	
24	Kornet 6 och 15		2021-08-30	
25	Ungdomsfullmäktige Botkyrka kommun		2021-08-30	
26	Equmeniakyrkan		2021-08-31	
27	NN		2021-08-31	
28	Trafikverket		2021-09-01, 2021-09-13	
29	Trafikförvaltningen		2021-09-03 (dispens)	
30	Svenska Kraftnät		2021-09-06 (dispens)	
31	Länsstyrelsen		2021-10-06 (dispens)	

1. Södertörns Fjärrvärme AB

SFAB har befintliga fjärrvärmeledningar inom aktuellt planprogram [för kartbilaga se yttrande]. Observera att vid ändring av markhöjder måste det säkerställas att fjärrvärmen erhåller erforderlig täckning. Ifall omläggning av befintlig fjärrvärmeledning krävs bekostas det av den part som orsakar detta. Om kommunen avser överlåta mark till exploatör där markförlagda ledningar finns ska överlåtelsen föregås av att SFAB erhåller ledningsrätt eller servitut för aktuella ledningar. Kommunen uppmanas kontakta SFAB för att diskutera detta vidare.

Förvaltningens svar

Yttrandet noteras.

2, 4, 5. NN

Yttrandena 2, 4 och 5 rör önskemål om arkitektur i klassisk stil med hänvisning till att det anses vackert och höjer välmåendet hos befolkningen. I yttrande 2 står att "Botkyrka borde bryta sig ur sin image som ett otrevligt utanförskapsområde och med klassisk arkitektur bygga ett Botkyrka dit folk vill flytta och besöka – det sker bara med de metoder som är beprövade – med vacker klassisk tidlös arkitektur!"

Förvaltningens svar

Yttrandena noteras. Förvaltningen tar inte ställning till arkitektonisk gestaltning i planprogrammet, se stycke i kapitlet "Förslag" om utformning. I Översiktsplanen står att läsa att bebyggelsen ska ha en samtida arkitektur.

3. NN

Låter som utmärkta idéer! Vill samtidigt lämna en liten kommentar ang dom planerade vattenparkerna: vilken strålande idé av den som framförde den!

Förvaltningens svar

Tack för yttrandet!

6. Telia Skanova

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet och önskar så långt som möjligt behålla dem i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Förvaltningens svar

Yttrandet noteras.

7. Södertörns Brandförsvarsförbund

Risker

Området är känsligt för större vattenmängd och därför bör en särskild släckvattenutredning utföras. Eventuella åtgärder bör framgå i planen.

Finns det med i planärendet byggnationer som medför en utrymningsituation som är beroende av räddningstjänst? Möjligheten att alltid ha tillträde till eventuell händelse säkerställs genom att PM 609 (Framkomlighet för räddningstjänstens fordon), PM 608 (Brandvattenförsörjning), PM 627 (Riskhantering elfordon), PM 628 (Vägledning för installation av solcellsanläggningar) följs i planeringen.

Psykosocial miljö

Är kommunens trygghetsprogram beaktat i Planen? Finns det en genomtänkt belyningsplan? Finns det undanskymda platser som kan bli tillhåll och utgöra en risk för otrygghet och anlagd brand? Tänker kommunen på suicidalprevention i Planen?

Fortsatt arbete

Södertörns brandförsvarsförbund önskar få ta del av handlingar inför tekniskt samråd och i övrigt beredas möjlighet att som kommunens bygglovsavdelnings (eller motsvarande) sakkunnige inom brandskydd delta i kommande byggprocess vid behov.

Förvaltningens svar

Förutsättningar för räddningstjänsten att göra insatser säkerställs i detaljplaneskedet genom fortsatt utredning av bebyggelsens struktur och utform-

ning. Behov av att utreda släckvatten förs in i programmet och följs upp under detaljplaneskedet.

Det har varit en uttalad ambition att programmet ska föreslå alternativa lösningar för platser som idag besväras av trygghets- och säkerhetsproblematik. I förslaget undviks skymda platser och kvarteren utformas som slutna. Ett garage har omlokaliserats baserat på säkerhetsfrågor. Ärendet har remitterats till EST, samverkansgrupp för trygghets- och säkerhetsfrågor, och trygghets- och säkerhetssamordnare på kommunen har konsulterats. Belysning avgörs i samband med projektering av allmän plats och ligger längre fram i tiden.

8. Socialförvaltningen Botkyrka kommun

Socialförvaltningen tillstyrker förslag till planprogram för Hallundavägen. Socialförvaltningen ställer sig mycket positiv till förslaget grönstrukturprogram [reds. anm. planprogram]. Synnerligen positivt är det hänsynstagande till faktorer som bidrar till social hållbarhet som genomsyrar planprogrammet. Socialförvaltningen uppfattar följande aspekter som särskilt positiva:

- En utformning som bidrar till trivsel och upplevd trygghet
- Planering som stärker en jämlik tillgång till gemensamma ytor
- Jämnare fördelning mellan olika upplåtelseformer
- Fördelaktigt ur ett barnperspektiv

Förvaltningens svar

Tack för yttrandet!

9. NN, 10. NN, 14. NN, 23. NN

Fyra yttranden innehåller delvis överlappande teman och redovisas därför samlat.

Formalia

Beslutet från 10 december 2019 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram saknas i samhällsbyggnadsnämndens protokoll och går inte att ta del av.

Förvaltningens svar

Uppdraget att ta fram ett program för Hallundavägen står som beslutspunkt § 406 i protokollet från samhällsbyggnadsnämndens sammanträde den 10 december 2019. Protokollet finns på kommunens hemsida.

Buller

Programmet innebär att bostäder föreslås byggas mellan Hallundavägen och tunnelbanespåren, vilket är ett bullerutsatt område med tvivelaktiga bostadskvaliteter.

Förvaltningens svar

Då vägen smalnas av och hastigheten dämpas minskar vägbullret. Buller från tunnelbanan kommer att kvarstå och eventuellt öka. Bullernivåerna vid bostäderna behöver därför utredas för att kartlägga behov av åtgärder eller avstegslösningar. För de bostäder som föreslås i slänten till tunnelbanan behöver risken för vibrationer och stomljud utredas och åtgärder föreslås.

Trafiksäkerhet

Att göra Hallundavägen till en stadsgata med trottoarer och bebyggelse strider mot trafiksäkerhetstänk, i motsats till hur stadsdelen byggdes. Om Hallundavägen smalnas av kommer den bli mer framkomlig än den planerade vägen.

Förvaltningens svar

Hallunda-Norsborg och Hallundavägen har planerats med trafikseparering som ideal, men i praktiken visar det sig att vägen trots det även används av fotgängare. Förändringen av vägens sektion handlar om att det ska bli tryggt, säkert och tillgängligt även för fotgängare och cyklister att röra sig längs Hallundavägen. Vägen bedöms därtill vara onödigt bred sett till trafikflödet.

Parkering

Hallundavägen planeras gå över nuvarande parkeringsplatser vid Folkets Hus och Riksteatern, vilket innebär att parkeringssituationen för verksamheterna och besökare försämras. Vart skall alla bilarna som besöker centrumet ta vägen? Parkeringar ska användas mer effektivt, hur då? Det är brist på parkeringsplatser redan idag, på hyresrätter och bostadsrätter. Var noga med detta och tänk att framtiden är elbilar.

Förvaltningens svar

I enlighet med kommunens policy ska parkering ske på egen mark. På samma sätt som parkering för bostäder i förslaget ligger inom bostadskvarteren ska

parkering för centrum rymmas inom centrumfastigheten. Det är fastighetsägarnas ansvar att tillgodose det parkeringsbehov kommunen identifierar.

Markparkeringar ersätts av parkeringshus och parkeringsdäck som gör det möjligt att stapla parkering på höjden. Det ger en mer yteffektiv parkering. Samtliga Riksteaterns och Folkets hus befintliga parkeringsplatser ersätts.

Samtliga parkeringsplatser som byggs nya eller renoveras kommer enligt lagkrav att förberedas för elförsörjning.

I stadsdelens bostadskvarter finns idag relativt många parkeringsplatser per lägenhet. De tar plats och uppmuntrar transportmedel som inte är hållbara. Det har gjort att kommunen beslutat att nya bostäder ska ha färre parkeringsplatser per lägenhet. Ett sätt att hantera det är att i samband med detaljplane-processer jobba med olika lösningar som kan minska bilberoendet. Om staden byggs för fotgängare och cyklister blir bilen mindre viktig.

Norsborg centrum

Norsborg Centrum behöver rivas, och en ersättning med lokaler i bottenvåningen på bostadshus är bra. Nya butikslokaler kommer bli dyrare än de befintliga och därmed påverka konsumentpriser. Kommunen bör möjliggöra för ökad konkurrens lokalt för att motverka prishöjningen.

Geoteknik

Bostäderna ovanpå Hallunda Centrum är bra. Centrumet står dock på gammal sjöbotten och det kommer krävas ordentliga geologiska undersökningar innan något planeras eller byggs.

Förvaltningens svar

Grundläggningsförutsättningar och markstabilitet kommer att utredas i detaljplaneskedet, då mer detaljerade bebyggelseförslag finns att förhålla sig till.

Trygghet

Varför tror man att det kommer bli mer folk i rörelse för att det blir lite fler boende här, när alla som redan bor här inte gärna går ut på kvällstid?

Förvaltningens svar

Programförslaget kan inte lova att de som bosätter sig i området väljer att vistas ute kvällstid. Däremot förbättras förutsättningarna för att göra det när

det skapas gång- och cykelbanor, ytor för vistelse och målpunkter att röra sig till. Bostäder som blickar ut mot det offentliga rummet brukar också bidra till en ökad upplevd trygghet i en gatumiljö, även kvällstid.

Upplåtelseformer och priser

Vilka människor är tänkta att bo i de nya husen? Ska det bli hyresrätter eller bostadsrätter? Människor som bor här i norra Botkyrka är inte höginkomsttagare.

Förvaltningens svar

Kommunen vill få till både hyresrätter och bostadsrätter. Det styrs genom vilka aktörer som får köpa kommunens mark. Förvaltningen har under arbetet med planprogrammet tagit fram en utredning (Marknadsanalys, daterad 210317, Ramboll) som kartlägger bostadskoncept och marknadsaktörer som kan skapa bostäder med priser som är tillgängliga för fler. Förhoppningen är även att nya bostadsformer kan bidra till att de i befolkningen som annars väljer att flytta från stadsdelen hittar en bostad som passar dem.

Alternativt förslag

Två yttranden innehåller alternativa idéer om hur programområdet skulle kunna utvecklas. Huvuddragen sammanfattas nedan.

- Hallundavägens sträckning behålls och vägen smalnas av till två körfält mellan Tomtbergavägen och Borgvägen. Planerade cirkulationsplatser ska finnas kvar så att bussar och busslinjer kan vända vid Hallunda Centrum. Överdäckning av Hallundavägen bör övervägas. Hastigheten på vägen kommer att sjunka och möjliggöra säkra passager.
- Bostäder byggs på Hallundaplan och på Hallundavägens norra sida, undantaget sträckan förbi Folkets hus och Riksteatern.
- Utmed Folkets hus och Riksteatern används de nuvarande två nordliga körfälten för utökade parkeringar.
- Hallundastråket breddas och kompletteras med växtlighet, butiker, kaféer, och annat. Gång och cykeltrafik ska separeras.

Förvaltningens svar

Förvaltningen har studerat vad det skulle innebära att förtäta efter en avsmalnad version av Hallundavägen i befintligt läge, men kunnat konstatera att förutsättningarna för bostäder inte blir tillräckligt goda. Exempelvis blir det svårt att få plats med bostadsgårdar. En flytt av vägen innebär att ytor disponeras

om och kan användas mer effektivt. Det gör i förlängningen att det blir lättare att åstadkomma bättre bostadsmiljöer och skapar dessutom förutsättningar för ett stärkt gaturum.

11. SRV Återvinning

SRV finner att följande frågor behöver beaktas:

- Att det finns angöringsplatser i anslutning till planerade avfallslösningar.
- Att cykel- och gångbanor inte hindrar angöringsplats samt att avstånd från angöringsplats till avfallslösning inte överstiger 10 meter.
- Att tvärgator som planeras användas för angöringsplatser har genomfart alternativt en vändmöjlighet för att undvika risker med backande fordon.

I de kommande två planerade detaljplaneändringar för Hallundavägen skall ingå hur avfall hämtas och transporteras iväg. SRV Återvinning hänvisar till en rad föreskrifter och planer till stöd för den fortsatta planeringen.

Förvaltningens svar

SRV Återvinning synpunkter är möjliga att lösa inom ramen för programförslaget. Exakta lösningar utreds i detaljplaneskedet.

12. Postnord

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt, trafiksäkert och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan. Postnord önskar dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation och förändring av befintlig detaljplan. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Förvaltningens svar

Postnords synpunkter är möjliga att lösa inom ramen för programförslaget. Exakta lösningar utreds i detaljplaneskedet.

13. Lantmäteriet

Lantmäteriet har ingen erinran över ovan angivna planprogram.

15. S:t Petrus och Paulus syrisk-ortodoxa kyrka, 21. NN

S:t Petrus och Paulus syrisk-ortodoxa kyrka yttrar sig rörande trafiksituationen i området där kyrkan ligger. Kyrkan skriver att det är olyckligt att programmet inte omfattar detta område. ”Området Klöverområdet inkluderar många skilda verksamheter som berör och besöks av många Botkyrkabor väldigt frekvent. Det handlar om kyrkor, skolor, myndigheter, och även en del andra verksamheter som lämnas utanför planen. Vi vill härmed uppmana Botkyrka kommun att inkludera även området Klöverområdet i planprogrammet för Hallundavägen för att få ett helhetsgrepp för utvecklingen av Hallundavägen.”

Även yttrande 21 rör trafiksituationen i Klöverområdet, men i detta fall med fokus på S:t Botvids gymnasium och de många elever som rör sig där. I yttrandet står att ”trafiksituationen bör tittas över ex övergångsställe och farthinder saknas. Det går många elever (över 500 elever) på S:t Botvids gymnasiet, förskolan samt även Botkyrka folkhögskola och andra verksamheter. Jag tycker S:t Botvidsgymnasiets område borde vara med på planprogrammet. Jätteviktigt att säkra och förbättra trafiken.”

Förvaltningens svar

Det hade varit önskvärt att Klöverområdet kunde omfattas av planprogrammet. I det ursprungliga uppdraget fanns området med, men i det fortsatta arbetet har det av olika anledningar inte varit möjligt att gå vidare med utredningar där. För att komma framåt med planprogrammet i övriga delar har detta område därför behövt uteslutas.

Gatan i området Klöverområdet förvaltas av en samfällighetsförening. För att förbättra gatan behöver föreningens medlemmar gå samman och enas om hur vägen ska förändras.

Tomtbergavägen som ligger i programområdets östra gräns (väster om Klöverområdet) har kända trafiksäkerhetsproblem. I samband med en utveckling av Hallunda centrum påverkas denna vägsträckning och den bör därför ingå i en ny detaljplan för Hallunda centrum.

16. Vattenfall Eldistribution

Vattenfall Eldistribution AB, nedan Vattenfall Eldistribution har elnätansläggningar inom planprogramsområdet. Programförslaget kommer ha stor påverkan på Vattenfalls anläggningar. Nätstationerna vid Norsborg Centrum och Folkets hus berörs och kan behöva flyttas. Nätstationerna elförsörjer i dag omgivande bebyggelse. Placeringen är integrerad i elnätet och de bör därför inte flyttas

längre än nödvändigt. Utmed Hallundavägen finns viktiga kablar som kommer behöva flyttas om vägen flyttas. Planerad ny bebyggelse medför att elnätet behöver byggas ut. Eventuellt kan nya nätstationer krävas. Nya ledningar kommer att behöva förläggas i mark, både inom och utanför planområdet. Vattenfall har specifika krav på hur genomförandeskedet behöver gå till.

Förvaltningens svar

Förvaltningen noterar Vattenfalls synpunkter. I samband med fortsatt planarbete önskar förvaltningen intensifierad kontakt med Vattenfall i dessa frågor.

17. Botkyrka Riksteaterförening

Var ska våra gästande teaterföreställningar placera sig vid lossning och lastning av scenografi mm samt var ska deras transportfordon vara uppställda under föreställningens gång? Kommer parkeringsgaraget vara så högt att en lastbil kan köra in där? Vidare är garaget dimensionerat så att alla gäster till Teaterföreställningar kan parkera tillfredsställande? Kan behövas upp till 100 parkeringsplatser vid våra föreställningar då de flesta inte är boende i Norra Botkyrka. Sen har vi ju dessutom Folkets Hus berömda danstillställningar med folk från hela Stockholmsregionen. Hur löses detta parkeringsbekymmer? Var lossar man och parkerar en dansbandsbuss? Har de ansvariga inte ens varit och pratat med ansvariga i Folkets Hus som är lokalhållare?

Förvaltningens svar

Förvaltningen har haft dialoger med Riksteatern och Hallunda Folkets Hus under arbetet fram till samrådet. Dessa dialoger kommer att fortsätta i samband med fortsatt planarbete för att i möjligaste mån lösa frågetecken och målkonflikter. Frågor om lastning, lossning och parkering kommer att vara viktiga delar av det arbetet. Se förvaltningens svar på följande yttranden från Riksteatern och Folkets hus för mer detaljer.

18. Riksteatern

Riksteatern har ett antal farhågor och frågor som riktas till kommunen:

1. Eftersom det planerade förslaget innebär ianspråktagande av hela Riksteaterns parkering på Fastigheten undrar vi hur ni tänker tillgodose vårt behov av parkeringsplatser och uppställningsplatser?

Förvaltningens svar

Utgångspunkten i förslaget är att Riksteaterns parkeringsplatser ersätts genom ett parkeringshus som delas med Folkets hus. Uppställningsplatser kommer i viss mån kunna finnas kvar invid Riksteaterns fastighet. Frågan utreds närmare i senare skeden.

2. Riksteatern hyr ut lokaler till Botkyrka kommun på Fastigheten. Dessa lokaler används för hemtjänstverksamhet och Botkyrka kommun hyr också ett flertal parkeringsplatser som behövs för deras verksamhet. Hur avser ni att tillförsäkra att deras verksamhet inte försvåras eller begränsas för det fall planprogrammet genomförs?

Förvaltningens svar

Programförslaget påverkar enbart parkeringen, vilken ersätts genom ett till ett. Samma antal parkeringsplatser kommer finnas tillgängliga som idag.

3. Givet ovan angivna premisser och tagande av mark, hur avser ni att säkerställa tillgänglighet för tunga transporter på Fastigheten under dygnets alla timmar samt säkerställa uppställningsplatser på Fastigheten för transportfordon av olika storlekar, både tunga lastbilar och lättare transportbilar/bussar.

Förvaltningens svar

Angöring av fastigheten är utredd och fungerar i förslaget. Förändringen av vägstrukturen innebär att ytor väster om Riksteaterns fastighet frigörs, vilket kan möjliggöra för nya uppställningsplatser. Detta behöver utredas vidare i fortsatt planläggning. Ett alternativ är att Riksteatern tittar på möjligheten att omfördela hur marken på fastigheten används i samband med att fastighetens användning förändras, när exempelvis markparkering för personbilar flyttas till parkeringshus.

4. Fastighetens strategiska läge vid E4:an och E18 innebär att transporter med lätthet kan ta sig till Fastigheten. Det nya planförslaget innebär en ändrad sträckning av tidigare vägar. Hur avser ni att tillförsäkra att Riksteaterns transporter till och från Fastigheten inte försvåras eller begränsas av den nya föreslagna sträckningen? Hur avser ni att hantera höga ljud- och bullernivåer med anledning av den tillverkningsverksamhet som bedrivs på Fastigheten?

Förvaltningens svar

Bedömningen är att programförslaget inte kommer att försvåra för transporterna. Däremot kan det gå långsammare sista sträckan eftersom vägen smalnas av och hastigheten sänks.

5. Hur avser ni att hantera höga ljud- och bullernivåer med anledning av den distribution som sker från och till Fastigheten?

Förvaltningens svar

Buller har inte utretts i detta tidiga planeringsskede, men är centralt att följa upp i påföljande detaljplanprocesser. Det finns riktvärden för buller som måste klaras för att bostadsbebyggelse ska anses lämplig. Detta gäller både buller från väg, spår och verksamheter och ska utredas i detaljplaneskedet.

6. Hur avser ni att garantera goda kommunikationsmöjligheter för besökare och anställda på Fastigheten?

Förvaltningens svar

Det finns redan i dagsläget goda kommunikationsförutsättningar, där Riksteatern ligger inom 300 meter från två tunnelbanestationer och bussterminaler. E4/E20 går rätt förbi stadsdelen. Programförslaget förbättrar situationen ytterligare genom utbyggd gång- och cykelinfrastruktur.

7. Vi avser att förädla användningen/nyttjandet av vår Fastighet, såsom tex börja med viss utbildningsverksamhet, kontor samt personalbostäder. Hur avser ni ta höjd för dessa önskemål i planhandlingen?

Förvaltningens svar

Programhandlingen specificerar inte i detalj vilka ändamål som ska finnas var i bebyggelsen. För det krävs vidare utredningar i detaljplane-

skedet. Däremot är all utveckling som går i linje med översiktsplanens intentioner välkommen och det finns alla möjligheter att inleda en process för att förändra markanvändningen på platsen.

8. Det noteras att planförslaget avser att ta en stor del av Fastigheten i anspråk för att genomföra förändringen av Hallundavägen. Vi motsätter oss en sådan expropriering av vår Fastighet. För det fall att ett sådant ianspråktagande av vår mark ändå skulle genomföras undrar vi hur kompensationen skulle se ut? Finns det möjlighet till annat utförande av planprogrammet så att del av vår Fastighet inte behöver ianspråktagas?

Förvaltningens svar:

- A. *Kommunens förhoppning är att Riksteaterns fastighet ska förbättras genom att teaterns roll och läge i stadsväven förtydligas samtidigt som den blir lättare att ta sig till genom utbyggda gång- och cykelvägar. I bästa fall kan kommunen och Riksteatern komma överens och hitta en lösning på de funktioner som behöver finnas, i första hand parkering. Om det utöver detta även anses skäligt att lämna annan ersättning blir nästa steg sannolikt att undersöka vilken marknadsvärdesminskning fastigheten lidit och ta det som utgångspunkt. En sista utväg är även att luta sig mot den lagstiftning som finns gällande ersättningsbelopp vid markinträng.*
- B. *Alternativet till att disponera om parkeringen är att låta vägen finnas kvar i befintligt skick. Ombyggnationen av vägen finansieras av de nya byggrätterna, vilket innebär att uteblivna byggrätter leder till utebliven förändring av vägen. Med utgångspunkten att omgivande delar av programområdet genomförs ger det en krokig vägsträckning med osammanhängande gång- och cykelstråk. Miljöerna vid Folkets Hus och Riksteatern skulle sticka ut med en sämre integrering i stadsväven och lägre tillgänglighet än omgivningarna. Det skulle sannolikt bli utmanande att få de tekniska systemen i stadsdelen att fungera väl.*

Riksteatern avser att initiera en dialog med Botkyrka kommun om kompensation med anledning av det köpeavtal för marken som tecknades mellan parterna för knappt två år sedan. Oaktat reservationer och frågor är Riksteatern positivt inställd till planprogrammet och ser också möjligheter att kunna förädla Fastigheten och den verksamhet som Riksteatern bedriver.

Förvaltningens svar

Även kommunen ser positivt på och önskar en fortsatt dialog med Riksteatern. I samband med framtida detaljplanering föreslås en samverkansgrupp bestående av berörda fastighetsägare och tomträttshavare sättas samman. Där är Riksteatern en viktig part.

19. Hallunda Folkets Hus

Folkets Hus välkomnar att Hallundavägen görs om, liksom att området rustas upp i övrigt. Samtidigt föreslås förändringarna på mark som Folkets hus idag har tomträtt till, och man anser att förslaget innebär alltför stora inskränkningar när det gäller möjligheten att bedriva verksamhet. Folkets Hus önskar en nära dialog med kommunen om hur området runt Hallundavägen kan utformas.

Förvaltningens svar

I samband med framtida detaljplanering föreslås en samverkansgrupp bestående av berörda fastighetsägare och tomträttshavare sättas samman. Där är Hallunda Folkets Hus en viktig part.

Parkering

Folkets Hus är beroende av att hålla stora evenemang som lockar ett stort antal besökare. Idag kommer Folkets Hus besökare nästan uteslutande, uppskattningsvis cirka 80 procent, med bil. Området runt Folkets hus behöver möjliggöra för tillräckliga parkeringsmöjligheter och idag är antalet platser för litet. Vid större evenemang har Folkets hus i dagsläget dispens för parkering utmed Hallundavägen. I planprogrammet föreslås nuvarande markparkeringsplatser tas bort och ersättas i ett parkeringshus söder om Hallundavägen.

1. Vem uppför och bekostar parkeringshuset?
2. Hur många parkeringsplatser kommer det finnas i parkeringshuset? Kommer Folkets hus tilldelas ett bestämt antal parkeringsplatser?
3. Kommer parkeringshuset användas uteslutande av Folkets hus och Riksteaterns besökare och personal, eller också av boende i de nya bostadshusen?

Förvaltningens svar

I programmet föreslås ett parkeringshus som reserveras för Folkets Hus och Riksteatern, där Folkets Hus får lika många parkeringsplatser som det idag finns på den egna fastigheten. Parkering för verksamheter och boende separeras. Detta beskrivs i programmet under rubriken "Parkering". Förslaget in-

nebär att ansvaret för uppförande samt finansiering av parkeringshuset ligger på utvecklingsprojektet.

Förvaltningen vill samtidigt påpeka att kommunikationerna till Folkets hus utöver bil är mycket goda redan idag och blir bättre i förslaget. Tillgången till kollektivtrafik är i särklass i jämförelse med motsvarande lägen i Stockholmsområdet. Underlaget för Folkets hus växer därtill genom förslaget, eftersom det innebär att befolkningen i stadsdelen ökar.

Hallundavägens nya läge

Enligt planprogrammet kommer den nya Hallundavägen att ledas cirka 7,5 meter från Folkets Hus byggnad och genom den befintliga lastplatsen, vilket skulle omöjliggöra för Folkets Hus att ta emot leveranser och bedriva sin verksamhet. Folkets Hus begär att Hallundavägen leds längre bort från Folkets Hus byggnad för att möjliggöra transporter och säkra gång- och cykelvägar.

Sophantering

Nuvarande sophantering tas bort i förslaget, men programmet beskriver inte hur den ska lösas. Folkets Hus behöver ett hus för sopsortering.

Förvaltningens svar

De förbättrade gång- och cykelvägarna kommer att innebära att det blir enklare, trevligare och säkrare att röra sig utmed Folkets Hus. Den föreslagna vägen innebär samtidigt att vissa ytor behöver disponeras om. Frågor om last, lossning och sophantering ska givetvis lösas. De hanteras i detaljplaneskedet.

Buller

Musikframträdanden till sent på natten innebär att verksamheten i Folkets Hus kan orsaka störningar för de planerade bostäderna söder om Hallundavägen.

Förvaltningens svar

Buller har inte utretts i detta tidiga planeringsskede, men är centralt att följa upp i påföljande detaljplaneprocesser. Det finns riktvärden för buller som måste klaras för att bostadsbebyggelse ska anses lämplig. Detta gäller både buller från väg, spår och verksamheter och ska utredas i detaljplaneskedet.

20. Miljö- och hälsoskyddsnämnden Botkyrka kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker förslag till planprogram för Hallundavägen. Miljöenheten ser inget hinder att tillstyrka programmet ur ett

miljö- och hälsoperspektiv, utan är positiv till dess intentioner. Dagens markanvändning är inte optimal ur ett vatten- eller grönstrukturperspektiv. En stor del av marken är hårdgjord och området ligger i en sänka så det finns risk för översvämningar vid skyfall och dagvatten rinner orenat ut i Albysjön. Grönstrukturen kan förbättras genom att skapa gröna samband och förutsättningar för biologisk mångfald. I och intill området finns bullerkällor från framför allt spårbunden trafik, men även buller från vägtrafik påverkar området, så det finns potential att förbättra förhållandena enligt programmet. Det är naturligtvis viktigt att gå vidare med utredningsarbetet i kommande planeringsskeden som programmet föreslår, för att erhålla ett hållbart resultat.

22. Mimer 3

Kommunens intention att knyta ihop Hallunda och Norsborg kring ett nytt stadsstråk är i grunden positiv, men vi ser flera allvarliga problem med den aktuella planstrukturen gällande Norsborgs Centrum.

Gåfartsgata

I stället för att flytta Hallundavägen norrut föreslås den passage som föreslagits för ny sträckning för gatan göras till ett gångfartsområde för ett mer levande Norsborg centrum. Hallundavägens funktion och sektion kan samtidigt justeras. Har möjligheten att helt leda bort genomfartstrafik från Hallundavägen undersökts?

Förvaltningens svar

Programförslaget innebär att stråk samlas ihop och blir färre. Syftet med det är att koncentrera befintliga och nya flöden för att i förlängningen bidra till att den upplevda tryggheten ökar. Genom detta har kommunen tagit ställning till frågan om parallella stråk i öst-västlig riktning.

Frågan om att begränsa genomfartstrafiken har inte utretts. Genomfartstrafiken på Hallundavägen har framför allt Eriksbergsåsen som mål. Därtill trafikerar bussar sträckan. Övrig genomfartstrafik bedöms vara begränsad i antal fordon. Förvaltningen ser det som olämpligt att ta bort genomfarten, bland annat eftersom tillfarterna till åsen i dagsläget redan är begränsade. Däremot kan en minskad framkomlighet på Hallundavägen bidra till att vissa flöden spontant omfördelas till andra vägar.

Täthet

Byggrätten för både bostäder och verksamheter i centrala Norsborg är för snävt tilltagen. Fler boende innebär större serviceunderlag och verkar trygghetskapande. Det behövs en större täthet både i den byggda strukturen och i antal verksamheter och boende för att centrala Norsborg ska bli en trygg plats.

Förvaltningens svar

Kommunen ser över byggrätternas omfattning i förslaget. Exakt utbredning av verksamhetsarea i bebyggelsen utreds i detaljplaneskedet.

Tidplan

Programförslaget innebär strukturella förändringar, med risk för överklaganden samt lång genomförandetid. Norsborg behöver ett nytt centrum så snart som möjligt.

Närhet till tunnelbanan

Placeringen av byggnader mot tunnelbanan kräver eftertanke. Här skapas lätt otrygga baksidor och mörka och svårutnyttjade ytor som inte kan innehålla bostäder. En dialog med SL bör inledas tidigt i processen för att förankra tänkt exploatering i befintlig banvall. Också här finns också en risk för långa utredningstider och höga kostnader, inte minst angående den brokonstruktionsnorm som SL kräver i sina banvallsanläggningar.

Förvaltningens svar

Hur de nya bostäderna ska ansluta till slänten i söder behöver undersökas i större detalj i samband med kommande detaljplaner, särskilt som anslutningen kommer att behöva utformas på olika vis genom programområdet. Det är troligt att vistelseytor i dessa delar helt ska undvikas. Inför godkännandet har kommunen översiktligt undersökt hur ett genomförande i tunnelbanespårens närhet kan ske. Mindre revideringar av förslaget har skett till följd av detta och ett tillägg har gjorts i programmets kapitel "Fortsatt arbete".

I samband med framtida detaljplanering föreslås en samverkansgrupp bestående av berörda fastighetsägare och tomträttshavare sätts samman. Där är tomträttshavarna för Mimer 3 en viktig part.

24. Kornet 6 och 15

Positivt att utveckla Hallundavägen

Vi ställer oss bakom Botkyrka kommuns ambition att utveckla Hallundavägen och därmed även Hallunda centrum. Som fastighetsägare är det vår avsikt att medverka till, och möjliggöra förverkligandet av projektet. Vi vill ge stadsdelens centrum ett utökat innehåll med boende och service, som kommer fler invånare till godo. Vi ser också positivt på att förbättra stadskvaliteter, trygghet och stärka centrumets roll som kommunikationsnod. Med hänsyn tagen till nedan synpunkter ser vi fram mot fortsatt detaljplanering och genomförande av programmets intentioner. Nedan följer specifika synpunkter på åtgärdsförslagen i planprogrammet i förhållande till Hallunda centrum, väderstrecksvis runt om centrum. Synpunkterna har sammanfattats i denna redogörelse.

Söder, Hallundavägen

- Vi är positiva till den föreslagna hanteringen av kollektivtrafiken.
- Rivning av befintlig kontors- samt centrumbyggnad är problematisk och måste balanseras ekonomiskt för att kunna komma ifråga.
- Halvkvarteret i anslutning till gångbron behöver utformas så att godshantering i centrum kan fortgå.
- Halvkvarterets höjd bör sättas till 6 – 8 våningar och att den mer detaljerade höjdsättningen tas upp i detaljplaneskedet.

Väster, Borgvägen/Hallundastråket

- Angivna våningshöjder för tomten där Equmeniakyrkan ligger bör höjas till 2-12 samt utredas vidare i detaljplaneskedet.
- Hela området fram till Borgvägen ska kunna bebyggas med hänvisning till trygghet och stadsmässighet, se illustration.

Norr, Hallundastråket

- Eftersom programförslaget förutsätter att delar av centrumbyggnaden rivs behöver exploateringen öka så att projektet blir genomförbart. Våningsantalet bör höjas till 6-10 alternativt utredas i detaljplaneskedet.

Öster, Tomtbergavägen

- De två bostadskvarteren måste medge fortsatt angöring och hantering av gods till centrum samt parkering. Den nord-sydliga förbindelsen på sida

22 i programmet som föreslås bli bilfri och ligga i markplan skulle inte fungera. Planprogrammet bör klargöra att godshantering fortsatt ska kunna ske i markplan, i illustration och text.

- De två bostadskvarteren bör höjas till 6-10 våningar.

Förvaltningens svar

Kommunen tackar för yttrandet. Programmets översiktliga karaktär gör att många frågor kvarstår att utreda på detaljerad nivå, och när det gäller Hallunda centrum har centrumägaren med arkitekter ett försprång. Byggrättens omfattning är central för om programmet kan genomföras, vid Hallunda centrum och i programområdet i stort. Det är en fråga som ska utredas vidare i efterföljande planeringsskeden. Det finns därutöver många ekonomiska frågor att enas kring i det fortsatta arbetet, och ersättningsfrågor och liknande är några av dessa. Kommunen tackar för inspel till ämnet och önskar att fördjupad dialog sker i samband med kommande detaljplaneprocesser.

En specifik synpunkt som inte kommer att mötas gäller bebyggelse öster om Borgvägen. Området utgör i dagsläget en lågpunkt med översvämningssproblematik och när ytterligare byggnation sker kommer mer vatten samlas på en mindre yta. För att undvika risker för människor och skador på bebyggelsen måste det finnas plats för ytor som kan översvämmas. Denna del behöver utredas vidare i kommande skeden inklusive exakt vilka ytor som ska undantas från bebyggelse. Programförslaget kommer dock inte att ändras.

När det gäller Equmeniakyrkans tomt vill förvaltningen hänvisa till yttrande nummer 26 och 27 inklusive förvaltningens svar. Kortfattat kommer kyrkan och dess förutsättningar behöva utredas vidare innan beslut för framtiden fattas.

Till följd av yttrandet ändras programförslaget i följande delar:

- *Förtydligande rörande godshantering och parkering i centrum, med ändrade kartor i kapitlet "Förslag" samt utredningsbehov i kapitlet "Fortsatt arbete".*
- *Byggrättens omfattning ses över generellt i programmet. Våningsantalet på Hallunda centrum har skrivits upp till sju.*

25. Ungdomsfullmäktige Botkyrka kommun

Fördelar

1. Busshållplatserna flyttas närmare tunnelbanestationen: mer praktiskt för förbipasserande som tar sig kommunalt till sitt jobb, m.m.
2. Allt blir mer förtjusande/behagfull: Med finare, mer prydliga områden i Hallunda och Norsborg förbättras moralen, och fler lockas att bo i där.
3. Fler bostäder för invånarna att bosätta sig i: Fler invånare leder till att Botkyrka får fler skattebetalare, fler som arbetar för Botkyrkas nytta, och fler som lyckas bosätta sig i Stockholm under den nuvarande bostadskrisen.
4. Fördelarna "marknadsför" och lockar fler till Botkyrka kommun, vilket kan potentiellt leda till att folk ändrar sin syn på vissa delar av Botkyrka: Fler flyttar sig till Botkyrka, och dess rykte förbättras.
5. Mer rörlighet, ökar trygghetskänslan: Mer rörlighet leder till att fler mår bättre i Botkyrka, fler vägar samt cykelvägar byggs, som leder till att det allmänna välmåendet förbättras. Samtidigt som detta sker, leder det till att fler känner sig trygga i områden i Botkyrka, på grund av att fler folk befinner sig i områden där det brukade härja kriminalitet. Detta leder då till att kriminella gör färre brott, eftersom fler kan anmäla brottet i god tid.
6. Lokala företag får större framgångspotential: Bättre framgångspotential för lokala företag leder till att fler företag vågar lägga sin fot i Botkyrka, så att mångfalden av val ökar.

Nackdelar

7. Den långa byggnadsprocessen leder till att samhället inte ser lockande ut, och att de som bor där störs av bullret: Det leder till att färre väljer att gå på Botkyrkas gator, och färre kritiska lockas av samhället. Färre som rör sig på gatorna mellan de benämnda områden har en konsekvens som är att folk inte känner sig trygga på gatorna.
8. Det kostar mycket: Faktumet att det kostar mycket har inte en stor innebörd på samhället på grund av att vi klarar av det. Däremot leder det till att man behöver betala mer skattepengar, i syfte att planeringen ska kunna fortsätta smidigt. Detta är då en konsekvens som har ännu en konsekvens; att fler klagar på skatterna i Botkyrka som redan är höga, och färre väljer att flytta till kommunen.
9. Ny omställning för de som bor i området: Ny omställning leder till att de som bor där känner sig obekväma. De har vant sig vid gamla Hallunda och Norsborg, det de blivit givna är oklara framtidsbilder av vad som kommer finnas i Hallundavägen. Detta leder till osäkerhet i de områden, vilket har en konsekvens som är att fler klagar på kommunen, och moralen

försämras. Dock så löser sig problemet efter en längre period, då folk vänjer sig vid förändringen.

Förvaltningens svar

Ett stort tack till Ungdomsfullmäktige för ett engagerat och ingående yttrande! Även förvaltningen vill tro att de positiva effekter för Hallunda-Norsborg som Ungdomsfullmäktige beskriver kan komma till genom att programmet realiserar. Nedan besvaras några av Ungdomsfullmäktiges synpunkter specifikt:

7 och 9. Byggprocessen kommer som Ungdomsfullmäktige skriver att innebära störningar för de boende i stadsdelen. En god planering av bygget är av stor vikt för att minimera störningarna. Även en god dialog om byggprocessen mellan de boende och kommunen bör ha betydelse. Det kan vara lättare att acceptera förändringarna och störningarna om det finns en tydlig bild av vad de kommer att innebära för den boende själv, liksom en avgränsad tidplan så man vet när arbetet är färdigt. Ungdomsfullmäktige pekar därtill på betydelsen av att i möjligaste mån se till att centrala Hallunda-Norsborg är tryggt att använda och röra sig i även under pågående byggprocess. Frågan kommer att behöva hanteras.

8. Utgångspunkten för programmet är att de kommunala kostnader som uppstår när programmet genomförs kan finansieras genom de nya bostäder som byggs. På så vis ska inte projektet behöva belasta skattebetalarna.

26. Equmeniakyrkan

Församlingen har med intresse tagit del av kommunens planer som berör vår tomt och undersökt om vi har några möjligheter att engagera oss i ett om- och tillbyggnadsprojekt enligt förslaget. Vi är mycket positiva till att det sker en utveckling med mer bostäder i närområdet och ombyggnad av Hallundavägen till en kvartersgata.

Förslaget innebär i praktiken en total ombyggnad/nybyggnad av kyrkan. Församlingens resurser är dock mycket begränsade, varför vi inte har möjligheter att genomföra något projekt med om- eller nybyggnad utan vi måste avstå från att delta i eventuell projektutveckling i kvarteret. Vår utgångspunkt är att behålla vår kyrka i befintligt skick.

Om kommunen ändå önskar en förändring av kvarteret för att öka nyttjandet av fastigheten så innebär det att vi måste få en ny centrumnära tomt och bygga en ny kyrka i samma storlek som nuvarande men på annan plats i närområdet t. ex

på parkytan mellan Nya Hallundavägen och t-banan. En förutsättning är att församlingen kan få en likvärdig tomtanvisning samt ersättning/inlösen för den nuvarande kyrkan som täcker en nybyggnation.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för yttrandet och ser att frågan om kyrkan gått något fort fram. Denna del av programmet behöver utredas vidare innan slutgiltigt beslut kan fattas om hur fastigheten ska hanteras. Kyrkan föreslås i ett fortsatt planarbete genomgå en kulturhistorisk värdering. Se även yttrande 27 och förvaltningens svar. Om slutsatsen blir att byggnaden kan ersättas kommer frågan om ekonomisk kompensation att bli aktuell. Förvaltningen önskar framöver en tätare dialog med kyrkan rörande dessa frågor.

27. Skarpbrunnsvägen 29

Bra med ett övergripande tag om området. Ett välarbetat förslag som fångar upp och möjliggör förbättringar på problematiska platser i området idag med ex Norsborgs tunnelbanegång.

Gott betyg att kommunen i detta projekt utreder förtätning och utveckling i stadsdelen som inte påverkar kulturmiljöer eller naturområden i Hallunda-Norsborg negativt. Equmeniakyrkan/Hallundakyrkan berättar dock något om historien i Hallunda och bör ses som något att bevara eller i alla fall utreda dess kulturhistoriska värde så att ett välinformerat beslut tas vid eventuella val av dess framtid.

Eriksbergsåsen och dess bebyggelse skuggar ju delar av Hallundavägen under årets mörkare månader. Kan man säkerställa goda ljusförhållanden i de planerade huskropparna längst söderut i planprogrammet utifrån de förutsättningar som finns idag?

Förvaltningens svar

Tack för synpunkterna och för att uppmärksamhet riktas mot Hallundakyrkan. Förvaltningen håller med. I samband med framtida detaljplanering bör en kulturhistorisk värdering av kyrkan göras i tidigt skede. Detta förs in i programmens kapitel "Fortsatt arbete".

Ljusförhållandena i de tillkommande bostäderna kommer att påverkas i skiftande utsträckning, då höjdskillnaden mot tunnelbanan samt områdets topografi i övrigt varierar. Frågan behöver dock studeras i större detalj i näst-

kommande planeringsskede. Även bostadsgårdarnas ljusförhållanden är en fråga för framtida planering. En möjlig lösning är att lokalisera garage till de mörkaste delarna av kvarteren. Detta förtydligas i programhandlingen kapitel "Fortsatt arbete".

28. Trafikverket

Allmänt

Trafikverket ser positivt på utveckling av bostäder med god koppling till kapacitetsstark kollektivtrafik som tunnelbanan utgör. Det är positivt att lägre parkeringstal eftersträvas. Det är dock viktigt att den trafikpåverkan planen kan medföra på väg E4/E20 studeras närmare inom ramen för planprogrammet. Även förutsättningar för att kunna hantera eventuella bullerstörningar från E4/E20 skulle behöva klargöras.

Trafik

Det bör framgå i programmet att E4/E20 är utpekat som riksintresse för kommunikationer och fyller en mycket viktig funktion för tillgängligheten ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Det är bra att en trafikutredning tagits fram men Trafikverket saknar trafikanalys och kapacitetsstudie som inbegriper det statliga övergripande vägnätet. Detta krävs för att det ska gå att bedöma programförslagets påverkan på E4/E20 och övrigt vägnät samt andra pågående projekt. (Trafikverket kompletterade den 13 september 2021 sitt yttrande med ett dokument som beskriver vad som bör ingå i en trafikanalys.)

Förvaltningens svar

Riksintresset för E4/E20 påverkas inte av programmet.

Före godkännande av programmet har en kompletterande trafikutredning tagits fram med fokus på trafikanalys samt kapacitet hos nya Hallundavägen. Utredningen visar att programmet inte påverkar framkomligheten vid på- eller avfarter till E4/E20.

Buller

Ingen trafikbullerutredning är gjord. I planprogrammet anges att bullerfrågan ska utredas vidare. Trafikverket saknar en bedömning av om och i vilken utsträckning programområdet utsätts för trafikbuller från statlig infrastruktur. Det behöver ingå om det bidrar till buller inom programområdet.

Förvaltningens svar

Enligt kommunens bullermätningar bedöms de främsta källorna till buller i programområdet vara Hallundavägen och tunnelbanan, snarare än E4/E20. Frågan behöver dock studeras vidare i efterföljande detaljplanearbete. Ett stycke om områdets bullerförutsättningar förs in i programmets kapitel "Förutsättningar och utredningar".

29. Trafikförvaltningen

Övergripande

Planprogrammets intentioner är i enlighet med RUFSS 2050. De Strategiska stadsutvecklingslägena i RUFSS är utpekade i goda kollektivtrafiklägen för att styra utvecklingen av Regionen mot hållbar utveckling och transporteffektivitet. Kollektivtrafiken utgör en ryggrad i ett hållbart transportsystem, och det är centralt att fortsatt planering av området särskilt bevakar kollektivtrafikens förutsättningar att både upprätthålla nuvarande trafik, men också kollektivtrafikens förutsättningar att utvecklas på sikt. Kollektivtrafikens utvecklingsförmåga är central för att kunna bemöta de behov av transporteffektivitet som en växande befolkning i Stockholms Regionen behöver.

Förutsättningar för befintlig och planerad kollektivtrafik

Hallunda och Norsborg är systemkritiska områden i kollektivtrafiksystemet med anledning av tunnelbanedepån. Tunnelbanan kan på sikt behöva öka sin turintervall. Stombusslinjen 172 planeras att utvecklas till stomlinje N 2030. Programmets slutsatser behöver stämmas av med planerad stråkstudie för stomlinjen inom ramen för ÅVS stombuss.

Förvaltningens svar

Programmet förväntas godkännas innan arbetet med stråkstudien initieras.

Flera viktiga funktioner för busstrafiken samt resenärer saknas i Hallunda och Norsborg och behöver säkerställas i fortsatt planering, exempelvis:

- Personallokal för bussförare
- Angöring för funktionsnedsatta
- Kiss n ride/angöring
- Mötesplatser i väntan på buss/tunnelbana
- Utrymme för leveranser till tunnelbanestationerna

Förvaltningens svar

Kommunens bedömning är att programförslaget inte omöjliggör att det går att lösa de frågor TF lyfter. De utreds vidare i detaljplaneskedet.

Busstrafiken och bussterminaler

- Illustrationen av Bandstaden på sida sju i programmet saknar busstrafiken och de båda terminalerna. De bör ingå. Detsamma gäller på sida tolv.
- Sett till busstrafikens framkomlighet är dagens terminallösningar bättre än förslaget lösningar i blandtrafik. Förändringen bör motiveras i programmet.
- Kapaciteten i terminalen vid Hallunda kan inte beskrivas som god. Texten på sida tretton i programmet behöver korrigeras.

Förvaltningens svar

Texter och bilder korrigeras enligt Trafikförvaltningens inspel. Integrering av busshållplatserna i gatumiljön motiveras av att omstigning mellan två kollektiva färdmedel är en relativt ovanlig rörelse bland resenärerna i stadsdelen, detta baserat på Trafikförvaltningens utredning. I stället har en stadsmässig miljö med korta avstånd mellan stadsmiljöns målpunkter och kollektivtrafiken prioriterats. Detta beskrivs på sida 18 i programmet.

Framkomlighet och utformning

Infrastruktur för busstrafik behöver utformas enligt RiGata-Buss. Där ingår:

- Tillräckligt antal hållplatslägen (sektion C på sid 16 behöver breddas för att möjliggöra hållplatslägen m väderskydd)
- Kontrollera förslaget med körspårsanalys för svängradier och svep
- Säkerställa tillgängliga lutningar
- Överväga busskörfält
- Hastighetssäkrade övergångsställen ska följa RiGata-Buss krav
- Framkomlighet i cirkulationsplatser
- Bussterminal är att föredra framför blandtrafik. Eftersom alla funktioner inte tillgodoses anser Trafikförvaltningen att terminalerna i förslaget saknar tillräcklig kapacitet. Gemensamma arbetsmöten bör fortsätta för att arbeta vidare med terminalutformningen.

Förvaltningens svar

Punkterna ovan är frågor som hanteras och utreds vidare i detaljplaneskedet, men förvaltningen bedömer att frågorna går att lösa inom ramen för programmet. Sektion C ses över i samband med framtida detaljplanering.

I och med att vägen får en ny utformning och hastigheten skrivs ned kommer framkomligheten för trafiken generellt att minska, inklusive busstrafik. Gatans och korsningarnas kapacitet har utretts inför programmets godkännande. Utredningen visar att vägen i sin nya utformning och med framtida trafiktryck har god kapacitet. Gatans lutningar har av trafikutredare bedömts vara tillgängliga. Trafikplanerare på förvaltningen bedömer att det är osannolikt att det finns behov av separat busskörfält.

Förvaltningen avser söka dialog med Trafikförvaltningen i fortsatt arbete.

Buller, stomljud och vibrationer

De bullerutredningar som tas fram inom fortsatt planering behöver ta höjd för framtida utveckling av tunnelbanesystemet och bussterminalerna för att säkerställa att de åtgärder som görs är tillräckliga även vid utökade turintervaller.

Bullerutredningarna behöver beakta:

- Fordonstyp och hastigheter
- Luftburet buller från spår och busstrafik
- Risk för stomljud och vibrationer
- Spårunderhåll nattetid
- Högtalarutrop från stationerna

Förvaltningens svar

Dessa frågor utreds i detaljplaneskedet. Informationen läggs in i programmets kapitel "Fortsatt arbete".

Anläggning och infrastruktur – Tunnelbanestationer Hallunda och Norsborg

Det går i dagsläget inte att bedöma om det är lämpligt med en ny tunnelbaneentré i Hallunda. Ökade kostnader ryms inte i Trafikförvaltningens budgetar. Om idén kvarstår i fortsatt planläggning krävs samarbete och avtalsskrivning mellan Trafikförvaltningen och kommunen.

I Hallunda bör man med relativt enkla medel kunna öppna upp en ny entré in i den befintliga biljetthallen. I Norsborg är förslaget att "bygga bort" gångtunneln och ersätta den med ett torg och en ny entrébyggnad ett lyft ur trygghets- och förvaltningsperspektiv, vilket kan löna sig långsiktigt genom sänkta kostnader för skadegörelse och förvaltning.

Vid åtgärder som påverkar tunnelbanan behöver tidig kontakt samt avtals-skrivning med Trafikförvaltningen ske. Det ska göras i början av ett planarbete.

Förvaltningens svar

Noteras.

Elsäkerhet, Risk (urspårning, brand)

Utförd riskanalys måste kompletteras med följande i kommande detaljplaner:

- Tillkommande bebyggelses påverkan på samt åtgärder för trafikdriften för tunnelbanan, exempelvis vid brand i bostadshus
- Risk för urspårning
- Räddningstjänstens insatsmöjligheter vid stationerna inklusive om tiden för insatsen förlängs genom bebyggelse vid spåren
- Brandgasventilation från garage bör vändas bort från spåren
- Påverkan av riskdämpande åtgärder i bebyggelsen på trafikdriften behöver bevakas i det fall byggherrar önskar bygga närmare spåren än programförslaget avser.

Förvaltningens svar

Dessa frågor utreds i detaljplaneskedet. Informationen läggs in i programmets kapitel "Fortsatt arbete".

Fortsatt arbete – detaljplaner och genomförande

I god tid innan byggnationerna påbörjas, ska "Blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken" skickas in till TF. Innan arbeten påbörjas skall samordning ha skett med TF:s utsedda produktionssamordnare och överenskommelser träffats gällande omhändertagande av risker, fastställande av kontroller och kravställning samt begränsningar. SL:s föreskrifter ska följas.

Övriga medskick:

- Kostnader som uppstår för TF på grund av intrång bärs av exploatören.
- Projektering av brandskyddsåtgärder i bebyggelsen ska granskas av SL.
- Risken för ökad exponering av klotter behöver bevakas och åtgärder vidtas för att försvåra klotter och vandalisering av SL:s anläggning.
- Förutsättningarna för att undvika klättring på och över staket in på spårområdet får inte försämrats.
- Befintliga åtkomstvägar till anläggningarna samt uppställningsplatser måste hållas tillgängliga.

Förvaltningens svar

Noteras.

30. Svenska Kraftnät

Svenska kraftnät har inga anläggningar, planer eller intressen som berörs av rubricerad remiss och har därför inga synpunkter i ärendet.

Förvaltningens svar

Noteras.

31. Länsstyrelsen

Ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Dagvatten och miljökvalitetsnormer för vatten (MKN)

Programmet behöver kompletteras med information från dagvattenutredningen, ställningstaganden och strategier. Kommunen bör utveckla resonemangen kring möjligheten att anlägga dagvattenhanteringen med hänsyn till kommande tillgänglig yta och markförhållandenas påverkan på val av dagvattenåtgärder. Dagvattenutredningen nämner åtgärdsnivån 20 mm fördröjning och rening, vilket inte utvecklas i planprogrammet.

(I programskedet är det bra att utreda möjligheter till både infiltration och rening med hänsyn till bland annat lågpunkter, höjdsättning och markens beskaffenhet.)

Förvaltningens svar

Programmet kompletteras med information från utredningen. Mer detaljerade utredningar kommer att genomföras i samband med framtida detaljplanering.

Hälsa och säkerhet - Urspårningsrisk

Av riskutredningen (Brandskyddslaget 2021-02-17) framgår att det är oklart hur mycket höjdskillnaden mellan tunnelbanespåret och programområdet påverkar konsekvensområdets utbredning vid en urspårning. Detta behöver utredas vidare i kommande skeden.

Förvaltningens svar

Noteras.

Hälsa och säkerhet - Buller

Programmet behöver kompletteras med en beskrivning av bullersituationen idag, i framtiden, ställningstaganden samt hur bullret ska hanteras. En analys av befintliga och framtida bullerkällor bör göras redan på programstadiet. Utöver dagens situation behöver kommunen också visa en prognos över den framtida trafiksituationen och möjlig trafikökning.

Kvarteren som föreslås mellan tunnelbanan och Hallundavägen kommer att påverkas av buller från flera håll, vilket sannolikt innebär att kvarter måste utformas slutna för att uppfylla riktvärden för buller i lägenheter. Bostadskvarteren bör placeras och utformas så att fastställda nivåer klaras.

Förvaltningens svar

Programmet kompletteras med information rörande översiktliga bullerförutsättningar. Förvaltningen bedömer dock att bullerfrågorna bäst utreds i samband med framtida detaljplaner. Förslaget innebär genomgripande förändringar av platsens utformning som kommer att leda till att bullersituationen i området förändras och delvis förbättras. Förslaget i programmet är därtill översiktligt gestaltat och måste bearbetas vidare för att bullerutredningar ska kunna ge relevanta svar. Tills vidare har därför bebyggelsen utformats som slutna kvarter för att lägenheter och bostadsgårdar ska ha möjlighet att nå gällande riktvärden.

Programmets godkännande har föregåtts av en trafikanalys som bland annat inventerat befintliga trafikflöden samt bedömt framtida trafikflöden på Hallundavägen. Resultaten redovisas i programmets kapitel "Förutsättningar och utredningar".

Hälsa och säkerhet - Förorenade områden

Kommunen kan redan i programmet göra en bedömning av den oljeförorening som har identifierats i områdets utkant så att det säkerställs att dessa inte kommer att medföra risker för människors hälsa.

Förvaltningens svar

Föroreningen är lokaliserad utanför programområdet och bedöms inte ha någon påverkan.

Hälsa och säkerhet - Översvämningensrisk

De åtgärder som rekommenderas för att minska risken vid översvämning i samband med skyfall är inte anpassade till föreslagen markanvändning. Exempelvis föreslås ett lågstråk anläggas inom områden som är planerade för nya eller förändrade gator samt ny bebyggelse. Redan i programmet bör kommunen beskriva och bedöma risken för översvämning samt vilka åtgärder som är nödvändiga för att markanvändningen ska bli lämplig med hänsyn till risken för översvämning. Effekten och åtgärder behöver beskrivas, både för det aktuella området och för intilliggande områden.

Planprogrammet inkluderar resonemang kring förändrad höjdsättning. I samband med det behöver risken för översvämning av vägar och gator utredas, för att säkerställa framkomligheten för exempelvis räddningstjänst.

Förvaltningens svar

Förvaltningen har i detta ärende låtit utredning av förutsättningarna för dagvatten och översvämningar i stadsdelen föregå skissarbetet. Utredningen har sedan kunnat tas som utgångspunkt när förslaget för programområdet tagits fram, men det innebär också att lösningar som föreslås i utredningen inte helt stämmer överens med hur området föreslås utvecklas.

Hela stadsdelen lutar i dagsläget ned mot Hallundastråket som utpekas som lågstråk i dagvattenutredningen och i programmet. Det finns inga möjligheter att förändra en sådan struktur. Det är alltså inte programmet som föreslår ett lågstråk, utan lågstråket är en förutsättning programmet förhåller sig till. I allt väsentligt innebär programmet generellt att förutsättningarna att fördröja dagvatten och kontrollera höga flöden förbättras. Den lokala reningen ökar och ytor som tillåts översvämmas undantas från byggnation. Att gång- och cykelvägar byggs ut innebär att fotgängares och cyklisters framkomlighet i stadsdelen i samband med översvämningar kommer att förbättras i jämförelse med idag. Detaljerna behöver dock utredas vidare i framtida detaljplaner. Avsnittet om dagvatten i kapitlet "Förutsättningar och utredningar" utvecklas i programmet.

Hälsa och säkerhet - Geotekniska risker

Inom programområdet finns områden som klassificeras som akksamhetsområden för skred. Kommunen anger i programmet att markstabiliteten bör utredas i de fall exploatering planeras inom akksamhetsområdena. Kommunen behöver

i det fortsatta arbetet ta hänsyn till att de geotekniska egenskaperna kan komma att ändras i ett framtida blötare och varmare klimat.

Förvaltningens svar

Noteras.

Rådgivande synpunkter

Kulturmiljö och gestaltning

Planprogrammets bebyggelsemiljö uppfördes som en del av miljonprogrammet. För att uppfylla hänsynskraven i 2 kap. PBL bör kulturvärdena lyftas fram liksom en redovisning av den avvägning som gjorts mellan kulturvärdena och andra allmänna intressen.

Förvaltningens svar

Förvaltningen anser att stadsdelens kulturvärden samt avvägningar beskrivs och motiveras löpande genom programmet, med särskild tonvikt på kapitlet "Förslag". Ett tillägg om kulturhistorisk utredning av kyrkan i Hallunda i samband med fortsatt planering har gjorts i kapitlet "Fortsatt arbete".

Vattenskyddsområde

Planområdet ligger inom sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde, vilket bör återges i programmet.

Förvaltningens svar

Noteras.

Markavvattningsföretag

Programområdet omfattar en del av Hallunda-Brunna torrlägningsföretag, vilket är ett markavvattningsföretag med gällande tillstånd. Vi rekommenderar att markavvattningsföretaget ses över, så att tillståndet till markavvattning stämmer överens med de planerade åtgärderna. Om dagvatten tillförs markavvattningsföretagets anläggningar såsom diken kan kostnadsfördelningslängden särskilt behöva ses över.

Förvaltningens svar

Noteras.

Sociala aspekter

Länsstyrelsen anser att det framgår att social hållbarhet integrerats i programförslaget. Vi ser positivt på det underliggande arbete som genomförts och redovisas för att fånga in såväl önskemål som behov som finns i området, med dialoger med invånare och verksamma på platsen, vilket sedan bearbetats av kommunens projektgrupp sociala värden och behov i den fysiska miljön.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen anser att kommunen i programskedet bör (men måste inte) genomföra en undersökning gällande betydande miljöpåverkan. Detta eftersom kommunen enligt 5 kap. 11 § PBL i programskedet ska undersöka om ett genomförande av de efterföljande detaljplanerna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Förvaltningens svar

Förvaltningen har under programmets framtagande haft kontakt med Länsstyrelsen rörande behovet att göra en undersökning om betydande miljöpåverkan. Då programmet startats vid en tidpunkt då detta krav inte förelåg har kommunen i samråd med Länsstyrelsen beslutat att inte ta fram en undersökning.